

Ollscoil na hÉireann, Gaillimh
National University of Ireland, Galway

SCRÚDAITHE AN EARRAIGH 1999

AN CHÉAD SCRÚDÚ SA LEIGHEAS

CEIMIC

Tá na ceisteanna ar fad ar chomh-mharc.

Freagair cúig cheist ach ná freagair níos mó ná dhá cheist as aon Roinn ar leith.

Úsáid leabhar freagraí ar leith do Roinn A, B, agus C.

(Caillfear marcanna muna léiríotar freagraí le cudromóidí beachta ceimiceacha, nuair is cuí.)

An Dr S Ní Ghríofa

An tOllamh R N de Buitléir

An tOllamh B Ó Cochláin

An tOllamh P Mac Ardghail

Am ceadaithe: trí uair a' chloig

Tairismheach gáis, $R = 8.314 \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$

Tairismheach Planck, $h = 6.626 \times 10^{-34} \text{ J s}$

Mais an leictreoin, $m_e = 9.109 \times 10^{-31} \text{ kg}$

Lucht an leictreoin, $e = 1.602 \times 10^{-19} \text{ C}$

Tairismheach Faraday, $F = 96485 \text{ C mol}^{-1}$

Tairismh. Avogadro, $N_A = 6.022 \times 10^{23} \text{ mol}^{-1}$

Luas solais, $c = 2.998 \times 10^8 \text{ m s}^{-1}$

Tairismh. Boltzmann, $k = 1.381 \times 10^{-23} \text{ J K}^{-1}$

Magneton Bohr, $\mu_B = 9.274 \times 10^{-24} \text{ J T}^{-1}$

Atmosféir = 101325 N m^{-2}

ROINN A

1. Tá dhá fhlaigín: A, toirt 4 dm^3 agus B, toirt 1 dm^3 ceangailte le chéile ach tá comhla dúnta eatorra; tá A líonta le ocsaigin fé bhrú $0.6 \times 10^5 \text{ N m}^{-2}$ agus B líonta le nítrigin fé bhrú $1.6 \times 10^5 \text{ N m}^{-2}$.

Osclaíotar an chomhla agus meascann an dá ghás. Fáigh:

- (a) an brú iomlán,
- (b) an páirt-bhrú do'n dá ghás agus
- (c) an mól-chodán do'n dá ghás.

2. Freagair (a) agus (b).

(a) Oibrigh amach an *mhiniúocht* ν , an *tonnuimhir* $\bar{\nu}$, agus an *fuinneamh* $E(\text{kJ mol}^{-1})$ atá ag solas $\lambda = 400 \text{ nm}$.

(b) Scríobh nóta gearr ar thábhacht teoiric cuantam Planck sa cheimic agus teasbáin conas ar cruthaíodh í;

fáigh an tualaing ianaithe do'n adamh hidrigine (an mhéid fuinnimh is gá chun an leictreon a dhibirt as an adamh) má tugtar $\lambda = 121.57 \text{ nm}$ do'n chéad líne sa sraith Lyman ($1 \text{ nm} = 10^{-9} \text{ m}$).

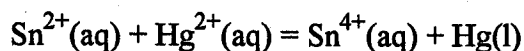
3. Céard is ciall le *nasc-eintealpai* (*nasc-fhuinneamh*)?

Bain úsáid as na naisc-fhuinneamh sa tábla chun meastúcháin ar an eintealpai (ΔH) déanmhúcháin do $\text{CH}_3\text{OH}(\text{g})$ a fháil.

Nasc	C-H	H-H	O-O	O-H	C-O
Nasc-fhuinneamh / kJ mol^{-1}	-412	-436	-497	-463	-360

4. Céard is ciall le *poitéinseal* (*tualaing*) *caighdeánach leictreoidé*?

Fáigh an tairismheach cothromaíochta (ag 25°C agus 1 bar) do

tugtha $\mathcal{E}^\circ$ do $\text{Sn}^{4+}/\text{Sn}^{2+}/\text{Pt} = 0.150 \text{ V}$ agus $\mathcal{E}^\circ$ do $\text{Hg}^{2+}/\text{Hg} = 0.851 \text{ V}$

ROINN B

5. Freagair (a) agus (b):

- (a) Céard a thuigeann tú le nasc comhordanáideach, nasc comhfhiúsach agus H-nasc.
- (b) Tabhair cuntas ar modh oibre galúnach i uisce.

6. Freagair (a) agus (b):

- (a) Léirigh an táirgiú tionscalaíoch de NH_3 , HNO_3 agus Na_2CO_3 . Cén usáid atá ann do Na_2CO_3 .
- (b) Léirigh conas go bhfuil ar chumas teoiric éartha dís leictreoin (TEDLSF, VSEPR) fáistiniú (*prediction*) a dhéanamh ar struchtúir na speiceas thíos:
 BeCl_2 , SnCl_4 , PCl_5 , SOCl_2 agus PF_6^- .

7. Tabhair cuntas ar an ceimic atá ag na dúil i ngrúpa 1 (Li - Cs) i gcomparáid le C agus Si i ngrúpa 14.

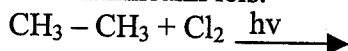
8. Freagair gach ceann díobh seo.

- (a) Tabhair sainmhiniú ar aigéad láidir, aigéad lag, bun láidir agus bun lag.
- (b) Ríomh an pH atá ag gach ceann díobh seo: (i) 0.21 M HCl; (ii) 0.12 M CH_3COOH , $K_a = 1.85 \times 10^{-5}$; (iii) 0.18 M NaF $K_a = 6.9 \times 10^{-4}$; (iv) 0.35M $[\text{Na}^+][\text{CH}_3\text{COO}^-] / 0.15 \text{ M } \text{CH}_3\text{COOH}$.
- (c) Ríomh K_{sp} MgF_2 má tá an tuaslagthacht cothram le 0.0076 g/100 cm^3 .

Roinn C

Q9. Freagair (a), (b) agus (c):

- (a) Mínigh an téarma “íosaiméireacht struchtúrach” agus línigh agus ainminigh na íosaiméirí struchtúracha den fhoirmle C_4H_9Cl .
- (b) Pléidh an struchtúr agus an íosaiméireacht conformáil each den móilín eatán (C_2H_6).
- (c) Pléidh meicníocht an iomoibriúcháin a leanas agus luaigh aon deacrachtaí shintéiseach a bhainneann leis.

Q10. Freagair dhá cheann díobh seo a leanas:

- (a) $CH_4 \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow CH_3 - O - CH_3$
Líon isteach B, C agus D agus mínigh na h-iomoibriúcháin atá igceist anseo.
- (b) “Braitheann sintéis orgánach ar briseadh agus giniúint nascanna C – C.”
Pléidh an abairt seo agus na prionsabail taobh thiar de briseadh agus giniúint nasc C – C.
- (c) Pléidh iompair agus tionchar ceimiceach an grúpa C = O i móilíní den fhoirmle $RCH = O$, $R_2C = O$, RCO_2H .
- (d) Comparádaigh na meicníochtaí S_N^1 agus S_N^2 in iomoibriúcháin de hailídí alcaile.
- (e) Plé agus mínigh an Riail Markovnikov í suimiú aigead HX ($X = Br, OH$) do proipéin ($CH_3CH = CH_2$).

Q11. Freagair (a) agus (b)

- (a) Tá na móilíní eitéin, (C_2H_4), agus beinséin (C_6H_6) neamhsháthithe. Mínigh é sin agus pléidh na struchtúir.
- (b) Comparáidaigh agus pléidh na táirgí ó na iomoibrithe idir eitéin (C_2H_4) le Br_2 agus beinséin (C_6H_6) le Br_2 nuair a bhíonn $FeBr_3$ i láthair.